

С пари от "Гражданска" купуваме видеокамери

*Стоян Мавродиев, председател на КФН,
пред в. "БАНКЕРЪ":*

Стоян Мавродиев е избран за председател на Комисията за финансов надзор от Народното събрание на 16 юни 2010 година. До този момент е депутат от 41-ото Народно събрание, заместник-председател на постоянната Комисия по икономическа политика, енергетика и туризъм, както и ръководител на Постоянната делегация на Народното събрание в Парламентарната асамблея на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа.

В досегашната си професионална кариера Мавродиев е натрупал богат опит в сферата на търговското, данъчното и корпоративното право, международното данъчно планиране и консултиране, в придобивания, вливания и сливания на компании, дериватни финансови инструменти и др. Завършил е "Финанси" в УНСС и "Право" в СУ "Св. Кл. Охридски".

Г-н Мавродиев, как оценявате първата година от вашето управление на КФН? Какво успяхте да промените в регулациите и надзора на небанковия финансов сектор и какво предстои?

- Най-важната оценка за работата на регулаторния орган и неговата администрация може да даде пазарът - поднадзорните лица, инвеститорите и потребителите на небанкови финансови услуги. Нашите усилия, като колективен орган, бяха насочени към подобряване на ефективността в работата на институцията. Направихме промени в нормативната уредба с цел да стимулираме бизнеса. Например проектът на Закона за дейността на колективните схеми и други предприятия за колективно инвестиране (КИС), в подготовката на който участва КФН, беше приет от Народното събрание. С него се предостави възможност на бизнеса да се

възползва пълноценно от европейския паспорт за извършване на дейности и предлагане на услуги в други държави членки на ЕС.

По отношение на надзорната дейност на КФН искам да отбележа, че нашата цел е да осигурим стабилен, прозрачен и ефективен финансов пазар. В тази връзка през изминалата 2010 г. са извършени повече проверки на поднадзорни лица и се наложи по-голяма прецизност и обективност при санкционирането. В трите сектора са издадени общо 1111 наказателни постановления, с наложени глоби и санкции в размер на 3 515 850 лева.

Друг важен момент е свързан с отражението на финансовата криза върху инвестициите на пенсионните фондове, което наложи в краткосрочен план комисията да предприеме действия и да предложи промени за подобряване на регулациите в Кодекса за социално осигуряване. Засега те се обсъждат с браншовите организации.

В момента подготвяме изменения и в Закона за КФН, които уреждат тясното взаимодействие на комисията с новите европейски надзорни органи и процеса на обмяна на информация с тях.

Какво предстои в ЕС от гледна точка на регулациите на финансовите пазари?

- Тук бих посочил регулацията на агенциите за кредитен рейтинг, както и на лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, които вече са факт в европейския правен мир. Същевременно във все по-напреднала фаза са преговорите за създаване на единни европейски изисквания за клиринга и сетълмента, за късите продажби, суаповете за кредитно неизпълнение, извънборсовата търговия с деривати, централните съконтрагенти и търговски регистри. Най-голямото предизвикателство в близко бъдеще ще са преговорите по новата директива за капиталовите изисквания за банките и инвестиционните посредници, както и създаването на единно европейско законодателство за притежанието и разпореждането с ценни книжа.

Казахте, че КФН обсъжда промени в Кодекса за социално осигуряване. Кой са основните акценти и ще имат ли хората реална полза от тях?

- Ще има реална полза за хората. Те целят да намалят разходите на осигурените лица при участието им в частните пенсионни фондове, което ще се отрази положително на техните средства по партидите. От друга страна, промените ще либерализират инвестиционния режим на пенсионните фондове, разширявайки кръга на допустимите финансови инструменти, в които те могат да вложат събраните средства, за да

постигнат по-добра диверсификация на портфейлите си и съответно да реализират по-висока доходност.

Един от основните акценти в измененията е постепенното намаляване на таксите в задължителните пенсионни фондове - универсален и професионален, които пенсионните дружества удържат от осигурените лица. Размерите на тези такси влияят съществено върху натрупванията в индивидуалната партида. Не се оправдаха и очакванията, че конкуренцията между дружествата ще доведе до понижаване на техния размер. Всички пенсионни компании все още събират максимално позволения от закона размер на таксите - 5% от всяка осигурителна вноска за участие в професионален и универсален пенсионен фонд и 20 лв. при смяна на фонд. В тази връзка законопроектът предвижда намаляване на инвестиционната такса, която съществено влияе върху намаляването на средствата по партидите в задължителните фондове. В момента тя е 1% и постепенно трябва да стигне до 0.5% през 2016 г., като всяка година намалява с 0.1 процентни пункта.

Намаление се предвижда и по отношение на таксата, която се удържа от всяка вноска. Сега тя е 5% и този размер ще се запази до 2017 година. След това, едновременно с увеличаване на вноската за универсален пенсионен фонд, таксата ще се редуцира постепенно, като през 2019 г. трябва да стигне до 2.5 процента. С намаляването на таксите реално ще се постигне по-голямо натрупване по партидите на хората. Ако се запази сега съществуващата такса от 1% за период на осигуряване от 40 години, партидата ще намалее с около 20%, което ще се отрази и върху размера на бъдещите пенсии.

С промените комисията предлага още да отпадне и таксата за смяна на пенсионен фонд от 20 лева. Целта е да се облекчи самата процедура при промяна на участието, като новоосигурените лица ще могат да се прехвърлят всяка година, а не след две години от началото на осигуряването си, както е в момента. Също така предлагаме да отпадне и таксата за предоставяне на извлечение от партидата при поискване от лицето повече от веднъж годишно.

В крайна сметка, с предлаганите изменения в КСО ще се увеличат парите на хората по техните партии в частните пенсионни фондове. Затова усилията в тази посока трябва да бъдат общи - и на регулатора, и на бизнеса. Освен това в полза на осигурените лица са промените, които предвиждаме по отношение на тяхната информираност. Пенсионното дружество ще трябва да предостави на лицето - при сключването на договор, актуална писмена информация за основните характеристики на фонда, както и за реда за подаване на заявление за участие или смяна на фонд. По този начин хората ще могат да направят информиран избор за управлението на своите средства. Друг важен момент е свързан с информирането на

осигурените лица за инвестиционния риск, свързан с участието им в частен пенсионен фонд, на което в момента хората масово не обръщат внимание поради незнание.

Обхватът на застраховката "Гражданска отговорност" е под изискваните 90 процента. Очаквате ли санкции от ЕС и какви мерки сте предприели, за да се справите с проблема?

- Това е сериозен проблем, и то не само заради заплахата от евентуални санкции от ЕС. Основната цел на застраховката "Гражданска отговорност" е да се защитят интересите на добросъвестните водачи, които, на практика, чрез вноските си в Гаранционния фонд "спонсорират" тези, които не сключват застраховката, което е несправедливо. От тази гледна точка комисията прие Наредба за единна информационна система за издаване на полиците по "Гражданска отговорност". Целта е да се прекрати практиката на забавено отчитане на полиците, което изкривява картината на обхвата им. Информационната система започна да функционира от 26 юли 2011 г. и веднага се отчете повишаване на обхвата на полицата до 78 процента. Комисията за финансов надзор, съвместно с МВР "Пътна полиция", изготви в края на миналата година проект, съдържащ конкретни дейности за повишаване на контрола по пътищата чрез средства от Гаранционния фонд. Пет процента от събраните вноски по застраховка "Гражданска отговорност" за 2009 г., което представлява 1 177 558 лв., се използваха за закупуване на комуникационни технологии и видеокамери, с което реално се повиши контролът по пътищата, намаляха пътнотранспортните произшествия, включително и смъртните случаи. В момента специална група работи по разпределянето на средствата, събрани през 2010 година.

Какво може да се направи за съживяването на капиталовия пазар?

- Раздържавяването на дялове от дружества в енергийния сектор чрез фондовата борса определено би съживило капиталовия пазар. Става въпрос за "Е. ОН България", "ЧЕЗ Разпределение България" АД, "ЧЕЗ Електро България" АД, "ЕВН България Електроразпределение" АД и др. По този начин на пазара ще се предложат достатъчно голям брой акции, които да обезпечат активната търговия на вторичния пазар. От една страна, това ще повиши ликвидността, от друга - ще се постигне общ благоприятен ефект върху редица бизнес инициативи, свързани с търговията с финансови инструменти.

Заслужава внимание и предложената от "БФБ-София" АД идея за промяна в сегментите, което ще привлече по-голям инвеститорски интерес, както и структурирането на втори регулиран пазар за нисколиквидни емисии. Предстои финален кръг от разговори и

доизясняване на проекта, след което промените в Правилника на борсата ще бъдат внесени в КФН за одобрение.

В момента работим и по проект за изменение и допълнение на Наредба №38 за изискванията към дейността на инвестиционните посредници. С нея се въвеждат сериозни облекчения за участниците на пазара от гледна точка на вътрешна организация, документооборот и неприсъществени начини за сключване на договори с клиенти.

Несъмнено, съживяването на пазара, повишаването на ликвидността и листването на по-атрактивни компании задължително ще доведат и до по-активна роля на надзорния орган.

Получавате ли много жалби и оплаквания от граждани и могат ли те да разчитат на КФН, че ще защити правата им на потребители?

- Ежедневно в комисията пристигат жалби от граждани, свързани с трите сектора - застраховане, осигуряване и капиталов пазар. Например, за първото шестмесечие на 2011 г. са постъпили общо 935 жалби, от които 660 са във връзка със застраховането, 295 - в областта на осигуряването, и 80 за капиталовия пазар.

Оплакванията на хората са от различно естество, но най-често са относно застрахователните продукти. Преобладаващи са жалбите в автомобилното застраховане и те са свързани основно със забавено произнасяне по предявени претенции, отказ за изплащане на обезщетението или с нисък размер на обезщетението. Постъпват оплаквания и от осигурени лица, основно засягащи смяната на пенсионния фонд.

Тук искам да подчертая, че комисията детайлно разглежда всички постъпили жалби и се произнася по конкретния казус. При установяване на нарушение КФН налага наказание на съответното дружество, за което се уведомява жалбоподателят. Хората трябва да знаят, че комисията има определени правомощия и не може да взема отношение или да предлага решения по случаи, които са извън законовата ѝ компетентност. Например, ние не можем да определим конкретния размер на обезщетението или основателността на плащането, защото това е спор от гражданскоправен характер и е в прерогативите на съда.

Определено закрилата на интересите на потребителите е сред основните приоритети в дейността на комисията и в тази връзка всички предлагани законодателни промени целят по-добра защита на ползвателите на финансови небанкови услуги.